

Szany története

Szany Magyarország északnyugati részén, a Kisalföld déli peremterületén, a Rábaközben, Csornától 18 km-re fekszik a Pápára vezető út mellett.

Község területe: 3814 ha, melynek lakossága: 2128 fő.

Magyar nemzetiségű település, vallása katolikus.

A települést említő első, 1398-as oklevélben még Zayan néven szerepelt, a győri püspökség birtokaként.

1427-ben mezővárosi rangot kapott.

Szany gazdasági életét jelentősen befolyásolta a Rába közelsége. A Rába „fattyú ágai”, kissé vízenyős, de legletethető, kaszálható területekkel áldotta meg, nagyon jó művelődési ág osztással, legelővel, réttel, gyeppel, szántóval, erdővel.

1740-ben a püspökség felújította a 16. században egyszer már elkezdett majorgazdálkodást.

A gyarapodás bizonyítékai a 18. század közepének építkezései:

A falu lakosága szívesen katolikus, elmélyült vallási élet volt jellemző. A legfontosabb szimbóluma a Szent Anna kápolna, ami egy csodaszámba menő eseményhez kapcsolódik. Emlékére kápolnát építettek, melyhez a szükséges anyagokat, eszközöket, kézi erővel vitték a helyszínre. A legenda szerint a forrásra kutat építettek, innen kezdve számított jelentős búcsújáró helynek a szanyi Szent Anna kápolna. Napjainkban jelentős vallási, községi kulturális életének a helyszíne.

1767-ben készült el Szany templomának a főhajója, 1783-ban pedig a püspöki palota, amely a háromtornyú templommal együtt máig a legjellegzetesebb eleme a község panorámájának.

1977-ben nagyközséggé nyilvánították a falut.

A „Gyöngyösbokréta” mozgalom elindítója, irányítója Paulini Béla volt. Az egyik legtermékenyebb mozgalom, amely a harmincas évek elején keletkezett, és 1948-ban szűnt meg hivatalosan.

Falvakra, közepes településekre terjedt ki, és egyértelműen a helyi hagyományokat, a paraszti együtteseket karolta fel.

Paulini 1931-es budapesti Szent István napi ünnepségekre előadást szervezett a Városi Színházba, melyre azokat a „bokrétákat” hívta meg, ahol volt népviselet, ahol a tánc hagyomány még virágzott, vagy remélhető volt a felélesztése.

Ezután egyre több szempont sürgette a Szövetség megalakulását, melyhez a szanyi együttes 1931-ben csatlakozott.

Ekkor a döntő szerepet még a Dalárda játszotta. 1931. szeptember 20-án egy rádióműsorban az ország nyilvánossága elé léptek.

1932-ben a Magyar Filmiroda Hungária című filmjében a szanyi búcsú is szerepelt.

1936. júliusában került sor a londoni vendégszereplésre.

1937-ben Magyarországra érkezett az Victor Emanuel olasz király és veje Chiano gróf külügyminiszter.

A királyi vár udvarán a díszes menetet a szanyiak nyitották meg. Ehhez az alkalomhoz kötődik egy híres táncos egyéniség feltűnése, Szentés Varga Ferencé, aki ezzel a szerepléssel atyjának méltó utódjává lépett elő a táncban.

Paulini Béla 1940-ben a tíz éves jubileumon így emlékezett vissza bokkrétásaira, az örök rögtörőkre:

„Csak karéjban álltak és – este is a napba néztek...”

1943. januárjában az együttes részt vett a visszacsatolt erdélyi részeken rendezett ünnepségeken, majd 1943. novemberében a megszállás után rendezett ünnepségeken, Kassán.

A nagy múltú, sikerekhez szokott együttes 1948 után egyre kedveszegettebb lett, vezetőjét, Kokas Kálmánt egyre több zaklatás érte.

A falu vezetői nem nyugodtak bele, hogy a tánc és a hagyomány eltűnjön a falu kulturális életéből.

Samu József jegyző új csoportot szervezett, ahova régi és új táncosokat toborzott, a régi bokkrétás hagyományokra építve.

Ebben az időszakban a koreográfusok tevékenysége is megélénkült, de az együttes csak az eredeti szanyi táncokkal tudott érvényesülni.

A Bokkrétán belül igyekeztek kinevelni a szakmai vezetésre alkalmas táncosokat, így lett Konczos Anna, majd később Berkes Lászlóné (Lakatos Erzsébet) a vezető.

1964 őszén Töreki Imrét kérték fel a Szanyi Bokkréta vezetésére, ekkortól egyre több rendezvényre hívták az együttest, megnyíltak előttük a rangos hazai és külföldi fesztiválok.

Ezek a sikerek meghozták a Bokkréta önbizalmát és népszerűségét.

Állandó kapcsolatot alakítottak ki a nyugati szomszédokkal.

Felemelkedtek a megyei és országos amatőr néptánc együttesek élvonalába.

Egyre több táncos tért vissza az első generációból, és segítették a táncanyag bővítését. Az országos Szövetséghez való csatlakozás után több táncos, énekes hívta fel magára a figyelmet népművészetével. Így lett Szanyban a népművészet

mestere 4 táncos. özv. Nagy Istvánné (dudás Juli néni) , Szentes Varga Ferenc, Varga József és Varga Józsefné.

Fülöp Ferenc díjas 4 táncos: Kemény Renáta, Péter

László, Kontreczné Németh Nikoletta, Szabó Máté.

Az idő múlásával a Szanyi Bokréta bővült és összekovácsolódott.

Rengeteg házasság és barátság fonódott.

Ez a sok szereplés és próba meg is mutatkozott a Bokréta elismeréseiben, országos és nemzetközi díjaiban.

Az együttes, - szerencsére a hagyományőrző környezetnek, melyet a község vezetése mindig biztosított,- példát mutatott, hogy lehet újra életre kelteni lassan feledésbe merülő hagyományokat, a világi, az egyházi búcsúk megnyitásának módját (céhlegények).

Példát mutatott a hagyományok visszaállításának módjában (lakodalmas).

40,50,80, és következő éven a 90. évfordulókon hálával emlékezünk meg alapítóinkról, korábbi vezetőinkről, fenntartóinkról, akiknek a táncos munkája mellett köszönhető, hogy a szanyi Bokréta ablakot nyitott a világra, így betekintheztek községünk „tisza szobájába” ahol kincseinket őrizzük.